

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет економіки і менеджменту
Кафедра обліку і оподаткування

**Робоча програма (силабус) обов'язкового освітнього компонента
ФАХОВОГО СТАЖУВАННЯ ТА ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ**

Спеціальність D1 «Облік і оподаткування»

Освітня програма «Облік і оподаткування»

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Суми – 2025

Розробник: Інна НАЗАРЕНКО, д.е.н., професор

Розглянуто, схвалено
та затверджено на
засіданні кафедри
обліку і
оподаткування

протокол від 05.06.2025 р. № 18

Завідувач кафедри

Інна НАЗАРЕНКО

Погоджено:

Гарант освітньої програми

Інна НАЗАРЕНКО

Декан факультету, де реалізується освітня програма

Світлана ЛУКАШ

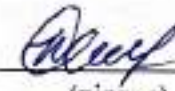
(підпис)

Рецензія на робочу програму (додається) надана:

(підпис)

Микола ГОРДІЄНКО

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

(підпис)

Світлана ЛУКАШ

Зареєстровано в електронній базі: дата: 25.06 2025 р.

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Фахове стажування та переддипломна практика
2.	Факультет/кафедра	Факультет економіки і менеджменту/ кафедра обліку і оподаткування
3.	Статус ОК	Обов'язковий
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК	ОПП «Облік і оподаткування» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
5.	Рівень НРК	7 рівень
6.	Семестр / рік	2 семестр (для денної форми навчання) / перший курс (для заочної форми навчання)
7.	Кількість кредитів ЕКТС	5
8.	Мова навчання	українська
9.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Координатор практичної підготовки від ЗВО та бази практики
10.	Контактна інформація	СНАУ вул. Г. Кондратьєва, 160, ауд. 109 (економічного корпусу)
11.	Загальний опис освітнього компонента	Невід'ємною складовою підготовки кваліфікованих кадрів зі спеціальності «Облік і оподаткування» є практична підготовка, яка забезпечує закріплення теоретичних знань, формування практичних умінь та навичок. Практична підготовка здобувачів денної та заочної форми навчання зі спеціальності D 1 «Облік і оподаткування» складається з фахового стажування та переддипломної практики. Фахове стажування спрямоване на поглиблення теоретичних знань, закріплення практичних навичок та умінь в сфері бухгалтерського обліку, оподаткування, контролю, аудиту, а переддипломна практика на підбір матеріалів для написання кваліфікаційної роботи з метою успішного проходження атестації..
12.	Мета освітнього компонента	Метою фахового стажування здобувачів вищої освіти є поглиблення теоретичних знань, одержаних в університеті, закріплення практичних навичок, умінь та оволодіння професійним досвідом, який сприятиме самостійній роботі у професійному майбутньому фахівців зі спеціальності «Облік і оподаткування». Метою переддипломної практики здобувачів вищої освіти є закріплення теоретичних знань, практичних умінь, навичок з питань організації бухгалтерського обліку, оподаткування, контролю, аналізу, вивчення перспективних можливостей вдосконалення організації обліково-контрольного процесу та підбір матеріалу для написання кваліфікаційної роботи.
13.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	Передумовою для проходження фахового стажування та переддипломної практики є вивчення наступних освітніх компонентів: Організація бухгалтерського обліку, Інформаційні системи та технології прикладного і наукового дослідження, Облік і фінансова звітність за міжнародними стандартами, Організація і методика аудиту, Аудит фінансової звітності, Бухгалтерський облік в управлінні підприємством
14.	Матеріально-технічне забезпечення реалізації ОК	Базами проведення практики можуть бути сучасні підприємства, установи, організації різних форм власності, навчально-практичні центри, що відповідають вимогам до баз практики та забезпечують виконання програми виробничої практики (з первинного обліку) здобувачами спеціальності D 1 «Облік і оподаткування».
15.	Політика академічної доброчесності	1) Дотримання принципів академічної доброчесності; правил наукового цитування; принципів і норм наукової етики; вимог Закону України «Про вищу освіту», Закону України «Про авторське право та суміжні права», Кодексу академічної доброчесності Сумського національного аграрного університету та інших нормативних документів локального рівня. 2) У випадку, якщо здобувач здає роботу іншого здобувача як свою власну, така робота анулюється і виконується повторно. 3) У випадку списування – повторне складання відповідного завдання. 4) У випадку використання текстових запозичень без належного цитування (академічний плагіат) - робота анулюється.
16.	Посилання на курс в Moodle	https://cdn.snu.edu.ua/moodle/course/view.php?id=5391
17.	Ключові слова	Організація бухгалтерського обліку, облікова політика, інвентаризація, закриття рахунків, звітність (фінансова, податкова, статистична), внутрішній та зовнішній контроль, аудит, оцінка діяльності підприємства.

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК (зазначити номер згідно з нумерацією, наведеною в ОП)																	Як оцінюється ДРН																	
																	01	04	05	06	07	08	09	010	011	012	014	015	017	018	019	021		
ДРН 1. Аналізувати процес організації бухгалтерського обліку, знати нормативно-правову базу, яка регламентує організацію бухгалтерського обліку на підприємстві																	+	+	+								+	+	+					
ДРН 2. Аналізувати облікову політику, оцінювати якість та дієвість графіку документообігу, ідентифікувати напрями удосконалення положень облікової політики та структуру графіку документообігу у випадку необхідності																	+	+	+	+	+					+	+	+	+	+	+			
ДРН 3. Здійснювати реальні оцінку інвестризаційного процесу підприємства, яке є базою для проходження фахового стажування, та аналізувати його документальний супровід, ідентифікувати на його даних стратегічні управлінські ініціативи																	+	+	+	+						+	+	+	+	+	+			
ДРН 4. Розуміти з практичної позиції процес закриття рахунків бухгалтерського обліку																	+		+								+		+	+				
ДРН 5. Знати перелік форм звітності підприємства, розуміти методику їх заповнення, ознайомитися з процесом її подання в практичному аспекті																	+		+			+					+		+	+	+			
ДРН 6. Оцінювати систему контролю діяльності підприємства																										+	+	+	+	+	+			
ДРН 7. Вміти здійснювати за даними підприємства реальні оцінку результатів діяльності підприємств, розраховувати оціночні індикатори, аналізувати розрахункові значення показників, обґрунтовувати управлінські рішення																	+	+	+	+				+		+	+	+	+	+	+	+	+	+
ДРН 8. Ідентифікувати пріоритетні напрями вдосконалення обліково-контрольного процесу, які є актуальними в практичному аспекті																	+	+	+	+	+	+	+		+	+		+	+	+	+	+	+	+

ПР01. Вміти розвивати та підвищувати свій загальнокультурний і професійний рівень, самостійно освоювати нові методи роботи та знання щодо комплексного бачення сучасних проблем економіки та управління.

ПР04. Організовувати, розвивати, моделювати системи обліку і координувати діяльність облікового персоналу з урахуванням потреб менеджменту суб'єктів господарювання.

ПР05. Володіти інноваційними технологіями, обґрунтовувати вибір та пояснювати застосування нової методики підготовки і надання облікової інформації для потреб управління суб'єктом господарювання.

ПР06. Визначати інформаційні потреби користувачів облікової інформації в управлінні підприємством, надавати консультації управлінському персоналу суб'єкта господарювання щодо облікової інформації.

ПР07. Розробляти внутрішньофірмові стандарти і форми управлінської та іншої звітності суб'єктів господарювання.

ПР08. Обґрунтовувати вибір оптимальної системи оподаткування діяльності суб'єкта господарювання на підставі діючого податкового законодавства.

ПР09. Формувати фінансову звітність за національними та міжнародними стандартами для суб'єктів господарювання на корпоративному рівні, оприлюднювати й використовувати відповідну інформацію для прийняття управлінських рішень.

ПР10. Збирати, оцінювати та аналізувати фінансові та нефінансові дані для формування релевантної інформації в цілях прийняття управлінських рішень.

ПР11. Розробляти та оцінювати ефективність системи контролю суб'єктів господарювання.

ПР12. Обґрунтовувати інноваційні підходи до інформаційного забезпечення системи контролю використання ресурсного потенціалу суб'єктів господарювання та органів державного сектору з урахуванням стратегії розвитку бізнесу.

ПР13. Знати міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутні послуги з дотриманням вимог професійної етики.

ПР14. Обґрунтовувати вибір і порядок застосування управлінських інформаційних технологій для обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в системі прийняття управлінських рішень з метою їх оптимізації.

ПР15. Застосовувати наукові методи досліджень у сфері обліку, аудиту, аналізу, контролю та оподаткування та імплементувати їх у професійну діяльність та господарську практику.

ПР17. Готувати й обґрунтовувати висновки задля консультування власників, менеджменту суб'єкта господарювання та інших користувачів інформації у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.

ПР18. Дотримуватися норм професійної та академічної етики, підтримувати врівноважені стосунки з членами колективу (команди), споживачами, контрагентами, контактними аудиторіями.

ПР19. Вміти проектувати, планувати і проводити пошукові і розвідувальні роботи, здійснювати їх інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення.

ПР 21. Вміти на основі інформації фінансової, податкової, нефінансової звітності, внутрішнього та зовнішнього контролю проводити оцінку показників діяльності суб'єктів господарювання, ідентифікувати, оцінювати ризики, здійснювати аналітичне забезпечення процесу визначення та обґрунтовування напрямів сталого розвитку підприємства.

ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА ФАХОВОГО СТАЖУВАННЯ ТА ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ)

Види та тематика завдань	Рекомендована література
Тема 1. Організація бухгалтерського обліку План 1. Організація нормативно-правового забезпечення бухгалтерського обліку, аудиту, оподаткування та аналізу на підприємстві 2. Форма організації бухгалтерського обліку на об'єкті практики 3. Розрахунок оптимальної чисельності облікового персоналу бухгалтерської служби підприємства 4. Облікова політика підприємства-об'єкта практики	1-6
Тема 2. Інвентаризаційний процес підприємства План 1. Порядок проведення інвентаризації у межах підприємства, установи, організації, органу місцевого самоврядування, яке є базою проходження практики 2. Характеристика процесу проведення інвентаризації 3. Порядок відображення в обліку результатів інвентаризації	1-6
Тема 3. Закриття рахунків План 1. Характеристика рахунків бухгалтерського обліку, які використовуються у процесі закриття рахунків 2. Послідовність дій бухгалтера для закриття рахунків обліку доходів і витрат, визначення фінансових результатів діяльності, виведення остаточної суми нерозподіленого прибутку	1-6
Тема 4. Порядок складання звітності підприємства План 1. Характеристика нормативних документів, які регламентують процес складання звітності підприємства 2. Звітні форми базового підприємства 3. Методика формування показників фінансової звітності 4. Методика формування показників статистичної звітності 5. Методика формування показників податкової звітності 6. Методика формування інших форм фінансової звітності 7. Електронне звітування	1-6
Тема 5. Зовнішній та внутрішній контроль підприємства План 1. Оцінка зовнішнього контролю підприємства 2. Оцінка системи внутрішнього контролю підприємства	1-6
Тема 6. Оцінка показників діяльності підприємства План 1. Розрахунок показників діяльності підприємства (земельних ресурсів підприємства; трудових ресурсів підприємства; бізнес-процесів підприємства; процесу формування собівартості продукції; фінансового стану підприємства (аналіз структури активів підприємства; аналіз джерел формування пасивів підприємства); показників, які формують фінансовий результат діяльності підприємства; показників ліквідності підприємства (в т.ч. ліквідності ф. 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)»); показників майнового стану підприємства; показників платоспроможності підприємства; показників ділової активності підприємства; показників рентабельності; діагностики ймовірності банкрутства суб'єкта господарювання та ін.) 2. Аналіз розрахункових значень показників, які характеризують	1-6

результати діяльності підприємства	
Тема 7. Характеристика організації бухгалтерського обліку підприємства План 1. Характеристика процесу організації обліку на підприємстві відповідно до тематики дослідження 2. Обґрунтування напрямів удосконалення організації обліку на підприємстві відповідно до тематики дослідження	1-6
Тема 8. Аналіз системи внутрішнього контролю підприємства План 1. Характеристика системи внутрішнього контролю на підприємстві відповідно до тематики дослідження 2. Обґрунтування напрямів удосконалення організації внутрішнього контролю на підприємстві відповідно до тематики дослідження	1-6

4. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

ДРН	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати студент самостійно)
ДРН 1. Аналізувати процес організації бухгалтерського обліку, знати нормативно-правову базу, яка регламентує організацію бухгалтерського обліку на підприємстві	Дослідницький метод (здобувачі освіти самостійно працюють під час примінення знань: аналізують явища, формулюють проблеми, самостійно формулюють висновки)
ДРН 2. Аналізувати облікову політику, оцінювати якість та дієвість графіку документообігу, ідентифікувати напрями удосконалення положень облікової політики та структуру графіку документообігу у випадку необхідності	Дослідницький метод (здобувачі освіти самостійно працюють під час примінення знань: аналізують явища, формулюють проблеми, самостійно формулюють висновки та обґрунтовують пропозиції)
ДРН 3. Здійснювати реалістичну оцінку інвентаризаційного процесу підприємства, яке є базою для проходження фахового стажування, та аналізувати його документальний супровід, ідентифікувати на його даних стратегічні управлінські ініціативи	Дослідницький метод (здобувачі освіти самостійно працюють під час примінення знань: аналізують явища, формулюють проблеми, самостійно формулюють висновки та обґрунтовують пропозиції)
ДРН 4. Розуміти з практичної позиції процес закриття рахунків бухгалтерського обліку	Дослідницький метод (здобувачі освіти самостійно працюють під час примінення знань: аналізують явища, формулюють проблеми, самостійно формулюють висновки)
ДРН 5. Знати перелік форм звітності підприємства, розуміти методику їх заповнення, ознайомитися з процесом її подання в практичному аспекті	Дослідницький метод (здобувачі освіти самостійно працюють під час примінення знань: аналізують явища, формулюють проблеми, самостійно формулюють висновки)
ДРН 6. Оцінювати систему контролю діяльності підприємства	Дослідницький метод (здобувачі освіти самостійно працюють під час примінення знань: аналізують явища, формулюють проблеми, самостійно формулюють висновки)
ДРН 7. Вміти здійснювати за даними підприємства реалістичну оцінку результатів діяльності підприємства, розраховувати оціночні індикатори, аналізувати розрахункові значення показників, обґрунтовувати управлінські рішення	Дослідницький метод (здобувачі освіти самостійно працюють під час примінення знань: аналізують явища, формулюють проблеми, самостійно формулюють висновки та обґрунтовують пропозиції)
ДРН 8. Ідентифікувати пріоритетні напрями вдосконалення обліково-контрольного процесу, які є актуальними в практичному аспекті	Дослідницький метод (здобувачі освіти самостійно працюють під час примінення знань: аналізують явища, формулюють проблеми, самостійно формулюють висновки та обґрунтовують пропозиції)

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Діагностичне оцінювання (зазначається за потреби)

5.2. Сумативне оцінювання

5.2.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Оформлення документів для проходження практики та інструктаж з техніки безпеки й охорони праці (щоденник з практики)	10 балів / 10 %	До початку проходження фахового стажування та переддипломної практики
2.	Виконання програми практики. Збирання матеріалу для написання звіту з фахового стажування та переддипломної практики	30 балів / 30%	протягом практики
3.	Написання й оформлення звіту з практики.	35 балів / 35%	протягом практики
4.	Доповіді-презентації, відповіді та спільні обговорення	25 балів / 25%	Відповідно до графіку, затвердженого на рівні ЗВО
	Всього	100 балів	

ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ (КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ)

Компонент	Незадовільно 0 балів	Задовільно 1-7 балів	Добре 7-9 балів	Відмінно 10 балів
Оформлення документів для проходження практики та інструктаж з техніки безпеки й охорони праці (щоденник з практики)	Щоденник відсутній і наявність інших об'єктів контролю не враховується. Виставляється загальна негативна оцінка за проходження практики.	Щоденник оформлений з порушенням установлених вимог, не містить передбаченої ним інформації (зокрема щодо змісту виконаних завдань).	Щоденник у цілому містить належну інформацію, однак оформлений з порушенням установлених вимог.	Щоденник оформлено належним чином, він містить повну інформацію про діяльність практиканта.
Виконання програми практики.	0 балів Здобувач вищої освіти систематично порушував установлені терміни виконання завдань. Вимоги щодо програми практики не виконано.	1-15 балів Здобувач вищої освіти не дотримувався календарного плану проходження практики. При цьому більшість вимог виконано, але окремі пункти змісту практики відсутні або недостатньо розкриті.	16-26 балів Здобувач вищої освіти у цілому дотримувався календарного плану проходження практики, однак допускав відступи від рекомендацій, при цьому виконані усі вимоги програми практики.	27-30 балів Здобувач вищої освіти чітко дотримувався календарного плану проходження практики. Сумлінно та вчасно виконував усі вимоги програми практики. Ним запропоновано власне вирішення поставлених завдань, продемонстровано активність, цілеспрямованість, креативність.
Написання й оформлення звіту з практики	0 балів Звіт не відповідає встановленим вимогам щодо змісту, не містить належної інформації про зміст, форму організації діяльності, здійсненої під час проходження практики, містить грубі змістові помилки.	1-15 балів Програму практики виконано на задовільному рівні, її результати висвітлено у звіті, який при цьому містить певні неточності або не містить важливої інформації, або мають місце інші суттєві зауваження до змісту звіту.	16-29 балів Звіт у цілому висвітлює необхідну інформацію, передбачену вимогами, містить високу позитивну оцінку керівника, однак наявні несуттєві зауваження. Зі змісту можна зробити висновок, що програму практики виконано повною мірою і належним чином.	30-35 балів Звіт містить усю необхідну інформацію щодо процесу організації та результатів проходження практики. Програму практики виконано повною мірою і належним чином.
Довідь-презентація звіту з практики	0 балів За наявності негативної характеристики керівника від бази практики або керівника від кафедри позитивна оцінка практики є неможливою. У випадку, якщо здобувач вищої освіти не виконав програму практики хоча б за одним з етапів практики й одержав 0 балів за відповідний звіт, то бали, одержані за інші звіти, не враховуються, і виставляється загальна негативна оцінка за результатами проходження практики.	1-9 балів Здобувач вищої освіти не дав задовільних відповідей по суті поставлених запитань, не орієнтується у програмі практики або в окремих її частинах, або припускається грубих помилок, що дають змогу зробити висновок про невиконання або неадекватне виконання програми практики, свідчать про відсутність реальних результатів практики і наявних практичних навичок та вмінь.	10-20 балів Здобувач вищої освіти демонструє належні знання, переважає орієнтується у змісті поданого звіту та в програмі практики, однак у відповідях на запитання припускається окремих неточностей.	21-25 балів Здобувач вищої освіти демонструє належні знання, вільно орієнтується у змісті поданого звіту та в програмі практики в цілому, чим підтверджує її виконання; надає правильні й аргументовані відповіді на всі запитання з програми практики.

5.3. Формативне оцінювання.

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Усний зворотній зв'язок від керівників практики та здобувачів освіти.	Під час проходження фахового стажування та переддипломної практики
2	Перевірка та обговорення керівником і здобувачем освіти звіту з виробничої практики (з аналітичного та синтетичного обліку).	Після завершення термінів фахового стажування та переддипломної практики.
3	Усний зворотний зв'язок на звіт з практики.	У процесі попередньої оцінки науковим керівником звіту з практики, у процесі захисту звіту.

ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ (ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ECTS)

За шкалою ECTS	За 100-бальною шкалою	За національною шкалою	Визначення*
A	90-100	відмінно	<i>відмінно</i> – відмінне виконання з невеликою кількістю неточностей
B	82-89	добре	<i>дуже добре</i> – вище середнього рівня з кількома несуттєвими помилками
C	75-81		<i>добре</i> – в цілому правильно виконана робота з незначною кількістю помилок
D	69-74	задовільно	<i>задовільно</i> – непогано, але зі значною кількістю недоліків
E	60-68		<i>достатньо</i> – виконання задовольняє мінімальні критерії
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	<i>незадовільно</i> – потрібно працювати перед тим, як отримати позитивну оцінку
F	0-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом	<i>незадовільно</i> – необхідна серйозна подальша робота з повторним вивченням курсу

6. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Практикум з фахового стажування та переддипломної практики: навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти зі спеціальності «Облік і оподаткування» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти / Назаренко І.М., Назаренко О.В., Гордієнко М.І., Гаркуша С.А., Глушаченко А.І.; За заг. ред. Назаренко І.М. Суми: ФОП Литовченко Є.Б., 2023. 144 с.

2. Про організацію освітнього процесу в Сумському національному аграрному університеті: Положення затверджено рішенням Вченої ради університету протокол № 1 від 27.08.2024 року. URL:

https://drive.google.com/file/d/1ofT_6fsnxf8bLHr0cRpx7rCloTjB2FzW/view

3. Про проведення практики здобувачів вищої освіти Сумського національного аграрного університету: Положення затверджено рішенням Вченої ради університету протокол № 17 від 31.03.2025 року. URL:

https://drive.google.com/file/d/18KBRh4b9C_GqjSelSbEekMjn7IHFEKTZ/view

4. Інструкція з охорони праці для здобувачів освіти, спрямованих для проходження практичної підготовки: затверджено наказом ректора Сумського НАУ № 189аг від 21.04.2025 року. URL:

https://drive.google.com/file/d/1FevbkuYZusaZAw8_z1fsJpA3QhH0FcYV/view

5. Про вищу освіту: Закон України № № 1556-VII від 01.07.2014р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>

6. Про освіту: Закон України № 2145-VIII від 05.09.2017р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>